

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ:

«الْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَائِسُ»

الكافي، جلد ۱، صفحه ۲۶

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی، وظایفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

ولایت

شناسنامه مطلب	
b-266-3	کد مطلب
بصیرتی / مباحث آموزشی / گام اول: اطلاعات سیاسی / مقدماتی	رده
ولایت، اسلام، ولایت الله، ولایت فقیه	برچسب
	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

ولایت

« ولایت » واژه عربی است که از کلمه « ولی » گرفته شده است. « ولی » در لغت عرب، به معنای آمدن چیزی است که در پی چیز دیگر؛ بدون آنکه فاصله ای در میان آن دو باشد که لازمه چنین توانی و ترتبی، قرب و نزدیکی آن دو به یکدیگر است. از این رو، این واژه با هیئت های مختلف (به فتح و کسر) در معنای « حب و دوستی، نصرت و یاری، تبعیت و پیروی، سرپرستی » استعمال شده است و وجه مشترک آن همان قرب معنوی آن می باشد^۱

انواع ولایت

ولایت تکوینی: منظور از ولایت تکوینی این است که انسان در اثر پیمودن صراط عبودیت و به مقام قرب الهی نائل می گردد و اثر وصول به مقام قرب - البته در مراحل عالی آن - این است که معنویت انسانی که خود حقیقت و واقعیتی است در وی متمرکز می شود با داشتن آن معنویت، قافله سالار معنویات، مسلط بر ضمائر و شاهد بر اعمال و حجت زمان می باشد.

ولایت تشریحی: ولایت تشریحی امام، به معنای فرمانروایی او بر جامعه و حق تصرف در جان و مال مردم لزوم اطلاعات او می باشد. امامان از ویژگی عصمت برخوردارند و جهل به ساحت وجود آنان راه ندارند و باطن آنان منزلگاه الهام های غیبی است این ویژگی ها، ولایتی با خود می آورد و آن را ولایت تشریحی می گویند.

مراتب ولایت تشریحی:

۱- ولایت الله: اسلام با برابر دانستن همه انسان ها سلطه حکام خود سر را که خودشان را حاکم مطلق توده مردم می دانستند مردود شمرده حق ولایت و حاکمیت را تنها ار آن خدایی دانست که حیات و هستی ار آن اوست. از این رو اسلام کسانی را که غیر از خدا به منزله رب، ولی و سرپرست می گیرند، گمراه خواند. هیچ انسانی بر انسان دیگر ولایت ندارد، مگر آن کس که خدا یا رسول الله یا یکی از اوصیای رسول خدا (صلی الله علیه وآله وسلم) برایش ولایت قرار داده باشد.

۲- ولایت رسول الله (صلی الله علیه وآله وسلم): ساحت ربوبی، منزله از ماده و محدودیت است، لذا ولایت تشریحی خداوند و ارتباطش با انسان مادی و حاکمیت و ولایتش از طریق پیامبر اکرم (صلی الله و اله و سلم)

^۱ . جوادی آملی، عبدالله، ولایت فقیه، فصل سوم، ولایت تشریحی

اعمال می‌شود، همان پیامبری که دریافت‌کننده وحی و دارای عصمت و علم خدادادی و دارای بالاترین تمام مقدار شناخت به محتوایی وحی و والاترین انگیزه تحقق آن است از این رو است که در قرآن کریم ولایت اطاعت پیامبر خاتم (صلی الله و اله وسلم) قرین ولایت و اطاعت خدا قرار گرفته است.

خداوند متعال می‌فرماید: و از خدا و رسول اطاعت کنید؛ شاید مشمول رحمت الهی قرار گیرید.^۱

۳- ولایت ائمه اطهار (علیهم السلام): رهبری جهان اسلام پس از پیامبر اسلام (صلی الله و اله وسلم) نیز بایست مشروعیت تصرفات خود را از جانب خدای سبحان دریافت کند از رو پیامبر ولایت ائمه (علیهم السلام) را به عنوان دستور خدای متعال ابلاغ کردند. حضرت علی (علیه السلام) پس از پیامبر اسلام (صلی الله و اله و سلم) شایسته ترین فرد برای اداره جامعه اسلامی بود. و از نظر فضیلت و تقوا و سایر صفات عالی انسانی شخصیتی ممتاز بود و رسول خدا (صلی الله و اله و سلم) از طرف خدای متعال جانشین خود معرفی کرد.^۲

۴- ولایت فقیه: بعد از ولایت خدا و پیامبر و بعد از دوران حضور ائمه (علیهم السلام) هم اگر پرتوهایی این حقیقت درجایی پیدا شود، ولایت در آنجا شکل می‌گیرد. حقیقت و معنای واقعی امر، این است. فقیه یعنی اینکه کسی که دین را می‌شناسد؛ راهی را که دین برای مردم ترسیم کرده است بتواند سعادت و خوشبختی و آزادی و خوشی دنیا و آخرت را بیاورند، او را می‌شناسد و او را در مقابل مردم می‌گذارد. حاکمیت یک چنین انسانی، یک منطق عقلانی پشت سرش هست؛ که حاکمیت یک نظامی یا حاکمیت یک سرمایه دار یا حاکمیت یک سیاستمدار حزبی حرفه ای، چنین استدلالی را با خودش ندارد.^۳

سید محمد جواد عاملی: فقیه نایب مسلمین و سرپرست آنهاست، و بدرستی که او بر آن چه مصالح عمومی جامعه است، ولایت دارد.^۴

حضرت امام خمینی:

- ولایت فقیه همان ولایت رسول الله است.

^۱ . (اطیعوا الله و الرسول لعلکم ترحمون)، قرآن کریم، سوره آل عمران، آیه ۱۳۲

^۲ . پایگاه اینترنتی پرسمان، شهید مطهری، ولایت فقیه

^۳ . بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در روز نیمه شعبان ۱۳۷۱/۱۱/۱۸

^۴ . مفتاح الکرامه (سید محمد جواد عاملی)، ج ۱۸، ص ۵۰.

- ولایت فقیه، استمرار حرکت انبیاء الهی است.
- ولی فقیه، وصی رسول اکرم (صلی الله و اله وسلم) و در زمان غیبت، امام مسلمین است.
- همه اختیاراتی که برای پیامبر و امام معصوم (علیهم السلام) است، از اموری که به حکومت باز می‌گردد، برای ولی فقیه نیز ثابت می‌باشد.^۱

حضرت ایت الله العظمی خامنه‌ای:

- ولایت فقیه از شئون ولایت و امامت است که از اصول مذهب می‌باشد.
- اطاعت از دستورات حکومتی ولی امر مسلمین بر هر مکلفی ولو این که فقیه باشد، واجب است.
- برای هیچ کس جائز نیست که باتصدی امور ولایت به این بهانه که خودش شایسته تر است، مخالفت نماید.

^۱ . ولایت فقیه، امام خمینی، سید روح الله، ص ۶۲-۶۱ و سخنرانی‌های ۱۳۵۸/۰۶/۲۸، ۱۳۵۸/۰۷/۳۰، ۱۳۵۸/۰۸/۰۳، ۱۳۵۸/۰۸/۰۹.